

lægge Noget til sin Løn af sine egne Penge, ikke udstrække sig udover en vis bestemt Grændse, og denne Grændse maatte fastsættes eens for alle Værnpligtige. Her er i Forslaget under Nr. 4 sat 6 Maanedes, det er den vedtagne Udbannelsfestid for Infanteriet, og forsaavidt er det jo en meget passende Grændse. Skulde de derimod ligge ud over den Tid, da maa jeg ansee det i endnu højere Grad fornødent, at Lønningsfakterne forhøjes. Det er allerede strengt, naar Den, hvem Lodtrækningen rammer, skal ligge mange Maanedes inde i Garnisons-tjeneste og offere sin Tid derfor, men naar han desuagtet da ikke har noget Videre tilovers og ikke kan leve anstændigt af de Diæter, man byder ham, og han ikke har noget som helst Tilhold hos Familie eller Venner, saa er det et Forhold, man stiller saadanne Folk under, som jeg mener, man ikke kan være bekjendt. Dette var, som sagt, min Betragtning under den første Behandling af denne Sag i Udvalget. Jeg har imidlertid senere søgt at komme til en nøjere Opfattelse af det hele Forhold, og efter alle de Vidnesbyrd, jeg har kunnet erhverve, og som jeg troer ere ikke upaalidelige — thi det er vistnok Forhold, som vi oftere faae bedre Underretning om ved at gaae til selve Underordnede end til de Overordnede — frygter jeg for, at det allerede, trods denne min Grundbetragtning, vil være forbundet med nogen Fare, at det vilde være urigtigt, endog for den første Udbannelsfestid, at blive ved de bestaaende Lønningsfakter. Der gives Menige, som ikke see sig istand til at faae den tarveligste Middagsmad hver Dag, men som maae lade sig nøie med at faae den hver anden eller tredje Dag, fordi deres Løn ikke kan slaae til; og da det er en bekjendt Sag, at de Menige, navnlig i den første Tid, de komme ind, paa Grund af, at de ere uvante til deres Forretninger, have et meget anstrængende Arbejde, saa er det endnu urigtigere at antage, at de kunne leve af den Lønning, de have, og det er heller ikke aldeles vist, at man sparer Meget ved at lade Fakterne blive staaende, forsaavidt det skulde gaae ud over Vedkommendes Sundhed. Recruten kommer saaledes strax under et forholdsvis for stort pecuniært Tryk, idet hans Smule sammen sparede Penge strax opsluges, og han ikke seer

noget Udvei til at leve nogenlunde forsvarligt. Dette er mig saa meget mere betænkeligt, som det er min Overbeviisning, at Recruten mangen Gang ogsaa lever under et meget uheldigt moralsk Tryk. Jeg forbinder disse to Ting med hinanden, thi, var det Sidste ikke Tilfældet, kunde man maaskee snarere noget oversee det Andet. Forholdene, Manden og Tønen paa det Sted, hvor man viser Recruten hen, paa Casernen, ere ikke altid, som det sømmer sig i en civiliseret Nation, og den Maade, hvorpaa man behandler Recruten i hans Skoletid, er ikke overeensstemmende med de reglementerede Bestemmelser, og den er uværdig for Hærens Befalingsmænd, hvad enten de ere Overordnede eller Underordnede. Jeg tør udtale dette; thi jeg har faaet saa troværdige Vidnesbyrd derom, at jeg paa ethvert Sted skal vedgaae, hvad jeg her udtaler. Jeg skal tilføie, at, naar man seer — unge Dreng, havde jeg nær sagt, der nylig ere udgaaede af Elefskolen, gennemhegle med Mund og Pus Recruterne og overanstrengte disse i den første Tid, uden at have Begreb om, at der ved denne Underviisning skal anvendes pædagogiske Hensyn ligesaavel som ved enhver anden, at man fra det Lettere skal gaae over til det Strengere, saa siger jeg, at Recruten er ogsaa i andre Forhold under et saadant Tryk, at vi maae vogte os for at lade ham i pecuniær Henseende staae altsor slet stille. Dertil kommer endnu for mig noget Andet. Jeg havde haabet, ikke, at Hærloven skulde være gaaet bort fra os med et Dødsmerke paa Panden, men at der var blevet indført saadanne Bestemmelser deri, at vi havde Sikkerhed for, at den Byrde, som vi paalagde den menige Mand, vare vi ogsaa istand til, naar vi sølte Ryst dertil, at lette ham; men saaledes er Loven ikke affattet, og derfor har jeg faaet mere Betænkelighed ved endog for den første Udbannelsfestid at blive ved de bestaaende Lønningsfakter; thi det er ikke for en kort Tid, men det er, efter som Loven er affattet, vedvarende — i alt Fald staaer det ikke i vor Magt alene at forandre det —, at vi paalægge ogsaa den fattige Karl en Tjenestebyrde, og naar saa Prisen paa Levnetsmidlerne stiger, og Lønningsfakterne staae uforandrede, da kan det blive utaaleligt for